

Motion till riksdagen 2013/14:Sk325

av Anne Marie Brodén och Finn Bengtsson (M)

Inför en skattereduktion för hälsofrämjande åtgärder

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheten till enskild skattereduktion för hälsofrämjande åtgärder.

Motivering

Utskottet har yrkat avslag på motionen utan någon specifik skrivning som kommenterade förslaget som lagts fram i denna motion. För att därför få en rättvisare beredning av förslaget i 2012/13:Sk417 läggs i denna motion åter en likalydande motivering.

Sverige har ett ökat ohälsotal och det är inte bara ett folkhälsoproblem. Det kan också medföra en stor ekonomisk belastning inom svensk ekonomi genom att tynga transfereringssystemen med stora utgifter inom sjukförsäkringarna. Bakom ohälsotalen finns ett utbrett illabefinnande, som sjukvården är dåligt rustad för att ta hand om. Den svenska sjukvården har varit och är fortfarande organiserad för att ta hand om diagnostiserade sjukdomar och skador.

All utbildning av sjukvårdspersonal, till exempel läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, har varit inriktad på detta, liksom själva innehållet i de olika verksamheterna inom sjukvårdsorganisationerna, nämligen att ta hand om sjukdomar och skador när de väl har uppstått. Då är det ofta för sent och preventionsinsatser skulle i många fall ha kunnat förhindra sjukdomarnas och skadornas uppkomst.

Alternativ till ”vanlig” sjukvård för att möta denna problematik har då till exempel inneburit att läkare på försök förskrivit fysisk aktivitet på recept, och inte enbart ordinerat mediciner. Enligt de kliniska erfarenheter som hittills dragits av detta har det fallit väl ut, det vill säga rekommendationer om fysisk aktivitet som en konkret ordination har lett till förbättring av hälsan med

Fel! Okänt namn på

minskat behov för sjukskrivning för enskilda patienter. Att försöka öka hälsan och välbefinnandet hos enskilda individer där inte nödvändigtvis en definierad sjukdom kan identifieras men patienten likväl lider av ett illabefinnande som kan klassas som medicinsk ohälsa är viktigt.

Vi önskar därför att en översyn görs av hur man kan stimulera människor att själva ta mer aktiv del i att vårda sin hälsa. En möjlig väg att prova är att tillåta skatteavdrag för kostnader för att vårda sin hälsa genom att införa så kallat BOT-avdrag som kan innebära möjligheter för många fler att ha ekonomiska möjligheter att ta hand om sin hälsa. Massage, mindfulness och yoga är några exempel på hälsofrämjande aktiviteter som har visat sig ha god effekt för både kropp och själ.

Vi hävdar att mot ”risken” för ett sådant avsteg från en princip i skattesystemet som hänvisar till privata levnadsomkostnader, står den otvetydiga risken att sjukdom inte optimalt kan motverkas om inte alla till buds stående möjligheter för att stimulera detta övervägs. En sådan möjlighet, som för varje år får alltmer stöd i forskningen, är tillämpningen av olika alternativa metoder till de vedertagna skolmedicinska principerna. Underlåtenhet att intressera sig för dessas möjligheter att hjälpa sjuka människor kan kosta samhället mycket mer av utgifter för ersättning via passiva kort- och långtids-sjukskrivningar och i värsta fall även leda till onödiga förtidspensioneringar till gagn för inte vare sig skattesystemet, kontrollen över kostnadsutvecklingen för våra gemensamma utgifter eller det onödiga personliga lidande som inte behandlad sjukdom kan medföra.

Vi återkommer därför till riksdagen med önskemål om att återigen föreslå regeringen att se över detta med enskilt skatteavdrag för olika hälsofrämjande åtgärder vid sidan av det som skolmedicinen idag bistår sjukvården med.

I dag finns tillgång till verksamheter inom integrativ medicin. Men de finns inte nödvändigtvis inom ramen för den gängse svenska sjukvården och är därmed också exkluderade ur de finansieringssystem som finns i form av landstingsskatt och statliga bidrag. Trots detta har det visat sig att en stor del av medborgarna använder sig av dessa behandlingsmetoder som de själva får betala hela kostnaden för, med sina redan beskattade pengar, det vill säga att de betalar dubbelt.

Det finns mycket dokumentation av vetenskapliga undersökningar som visar på de gynnsamma effekterna av integrativa, komplementära behandlingsmetoder till skolmedicinen. Det finns till exempel när det gäller de hälsofrämjande effekterna av massage och beröring hundratals vetenskapliga artiklar, vilka visar att massage kan vara en säker och effektiv komplementär behandlingsmetod vid ett flertal diagnostiserade tillstånd. Som exempel kan nämnas ryggont, stress, ångest och depression.

Med ledning av ovanstående resonemang måste det till åtgärder som inbegriper hälsofrämjande aktiviteter för att få sjukskrivningstalen och läkemedelskonsumtionen att sjunka som ett resultat av förbättrad hälsa och ökat välbefinnande samt att vårdgivar- och patienttillfredsställelsen ökar. En förutsättning för att åstadkomma detta i Sverige idag är att en översyn görs av möjligheterna till införande av ett skatteavdrag för de patienter som i samråd med sin läkare eller annan legitimerad skolmedicinsk personal kommit fram

till att man i ett enskilt fall bör pröva hälsofrämjande åtgärder som inte täcks av den offentligfinansierade vården.

Kostnaderna för ett sådant skatteavdrag skulle vid en översyn ställas i relation till vinsterna för samhället, vilka rimligen kan göras med motsvarande minskningar av sjukskrivningarna. Således, potentialen för ett skatteavdrag för enskilda som försöker vidta hälsofrämjande åtgärder utanför den samhällssponsrade sjukvården kommer att medföra en mindre belastning på sjukförsäkringssystemet än enbart passiva utbetalningar som idag, utan att ens ansatser eller försök till rehabiliteringsåtgärder görs. Detta bör vara i fokus för denna översyn. Konstruktionen av ett sådant skatteavdrag har redan föreslagits av delar av läkarkåren och har då gått under benämningen ”BOT-avdrag”, för att för enkelhetens skull jämföras med liknande stimulansåtgärder för till exempel byggmarknadens ”ROT-avdrag” eller den nya marknaden för hushållsnära tjänster genom införandet av skattesubventioner i form av ”RUT-avdraget”.

Vi föreslår därför att regeringen i ett första skede ser över möjligheten att göra en översyn av de skattemässiga möjligheterna till att införa ett sådant subventioneringssystem med avdrag för enskilda medborgare som lider av ohälsa och därför är sjukskrivna men som vill pröva olika hälsofrämjande åtgärder utanför det gängse offentligfinansierade sjukvårdssystemet.

Översynen bör då ta fasta på de skattemässiga konsekvenserna av en sådan åtgärd, givet att gynnsamma medicinska effekter kan skapas genom bättre utnyttjande av metoder och åtgärder som annars inte vanligen används som komplement inom den gängse sjukvården. Det senare förutsätts man belysa inom den pågående forskningen på området för att klarlägga vilka sådana medicinska ”komplement” som i första hand kan tänkas vara aktuella för en skattesubvention när sådana initiativ tas av enskilda patienter i samråd med sjukvården. En översyn och beskrivning av en möjlig konstruktion för ett sådant BOT-avdrag inom ramen för dagens skattesystem i Sverige bör då kunna göras parallellt med att den medicinska forskningen nu raskt avancerar inom detta område som mer och mer handlar om hur framtidens hälso- och sjukvård kommer att vara.

Stockholm den 27 september 2013

Anne Marie Brodén (M)

Finn Bengtsson (M)